

Avdelningen för energieffektivisering
Enheten för resurseffektiva byggnader
Sandra Andersson
016-544 23 38
sandra.andersson@energimyndigheten.se

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående Förslag till strategi för miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget.
- Energimyndigheten anser att strategin bygger på en tydlig struktur.
- Kopplingen mellan de föreslagna etappmålen och generationsmålet strecksatser behöver tydligt framgå.
- Otydliga etappmål gör att det är svårt att överblicka om de föreslagna åtgärderna leder till att målet/n uppnås. Alla etappmål bör i möjligaste mån vara kvantifierbara och tidssatta.
- Avsaknaden av indikatorer till etappmålen och att insatsområden delvis överlappar varandra, försvårar uppföljningen av miljökvalitetsmålet.
- Det krävs vidare utredning av åtgärderna kopplade till energi- och resurshushållning. Några av de åtgärder som föreslagits är tagna från Energimyndighetens och Naturvårdsverkets rapport *Underlag till kontrollstation 2015- Analys av möjligheterna att nå de av riksdagen beslutade klimat- och energipolitiska målen till år 2020*. I rapporten analyserades några beräkningsmässigt möjliga styrmedelsjusteringar men det lämnades inga styrmedels/åtgärdsförslag. De föreslagna åtgärderna är därmed varken beslutade eller konsekvensanalyserade varför de inte bör ingå i strategin.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten anser att strategin bygger på en tydlig struktur i form av olika insatsområden med etappmål och åtgärder.

Dock anser Energimyndigheten att flera etappmål är otydliga vilket gör att det är svårt att avgöra om de föreslagna åtgärderna räcker för måluppfyllelse.

I generationsmålet strecksatser beskrivs den samhällsomställning som krävs för att nå önskad miljökvalitet. Eftersom även etappmålen konkretiserar den

nödvändiga samhällsomställningen behöver det tydlig framgå i strategin hur de föreslagna etappmålen förhåller sig till strecksatserna.

Genom att beskriva varför de önskade tillstånden (miljömålets preciseringar) inte är uppfyllda idag hade kopplingen mellan dessa och etappmålen (den enligt förslaget nödvändiga samhällsomvandlingen) samt de återföljande åtgärderna blivit tydligare. I dagsläget saknas en uttrycklig beskrivning och koppling i strategin.

De etappmål som är tydliga är etappmålen för bebyggelsestruktur och för transporter vilka båda är kvantifierabara och tidssatta. Önskvärt är att även de andra målen formuleras på samma sätt. Om det inte är möjligt anser Energimyndigheten att indikatorer bör upprättas till respektive etappmål. På så sätt går det även att lättare avgöra om de föreslagna åtgärderna är de bäst lämpade åtgärderna för att uppnå de olika etappmålen. Även en uppföljnings- och utvärderingsplan behöver upprättas för när och hur uppföljningen ska ske, samt hur ansvarsfördelningen bör se ut mellan de olika myndigheterna.

Insatsområdena överlappar delvis varandra. Ett exempel är att hushållning av energi och resurser finns med både inom insatsområdet *nybyggnad och utveckling av befintlig bebyggelse* och inom insatsområdet *energi- och resurshushållning*. Utan indikatorer är det svårt att veta inom vilket insatsområde exempelvis energieffektiviseringsåtgärder i bebyggelsen bör räknas till. Med hjälp av indikatorer undviks både dubbelräkning och att något faller mellan stolarna.

För tre av de fyra insatsområdena har etappmål upprättats inom arbetet med att ta fram strategin. Insatsområdet energi- och resurshushållning saknar etappmål. Insatsområdet är indelat i mark- och vattenanvändning, effektiv energianvändning och ökad förnybar energi och effektiv materialanvändning. Inom området effektiv energianvändning har utgångspunkten varit de nu gällande klimat- och energipolitiska målen i Sverige.

I Energimyndighetens och Naturvårdsverkets rapport *Underlag till kontrollstation 2015- Analys av möjligheterna att nå de av riksdagen beslutade klimat- och energipolitiska målen till år 2020* gjordes bedömningen att energieffektiviseringsmålet inte nås till 2020. I rapporten lämnades inga styrmedels/åtgärdsförslag för att fylla gapet, dock analyserades några beräkningsmässigt möjliga styrmedelsjusteringar vilka skulle kunna leda till att målet om ökad energieffektivitet nås.

Här ingick justering av elskatten för delar av industrin, energiskatten på fossil energi för industrin samt drivmedelsbeskattningen. Utredningen påpekade även att både administrativa- och informativa styrmedel bör vidare analyseras i samband med bedömningen av dessa styrmedel på grund av att de bland annat kan göra att ekonomiska styrmedel blir effektivare. Sammantaget bedömde utredningen att både djupare och bredare konsekvensanalyser behöver genomföras innan några förslag på styrmedelsförändringar kan lämnas.

I förslaget om strategi för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö har det antagits att de ovan beskrivna styrmedelsjusteringarna lämnades som förslag av Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Så är inte fallet.

Energimyndigheten anser därmed att strategin för insatsområdet energi- och resurshushållning, indelning effektiv energianvändning, inte kan ta dessa åtgärdsförslag som givna. För att åtgärderna ska kunna inkluderas behöver de vidare konsekvensanalyseras.

Det finns därför ett behov av att Boverket samt berörda myndigheter gör en vidare utredning för vilka etappmål och åtgärder som krävs för att de önskade tillstånden (preciseringarna) inom insatsområdet energi- och resurshushållning ska uppfyllas.

En vidare utredning behöver ta hänsyn till andra pågående och kommande utredningar inom området, som inte redan nämns i strategin, så som

- Naturvårdsverkets uppdrag (som ska ske i samarbete med Energimyndigheten) om att analysera den internationella utvecklingen vad gäller climatekonomiska analyser, utvärdering av styrmedel samt studera tidigare gjorda referensscenarier i relation till det faktiska utfallet.

Utredningen bör även utvärdera och ta hänsyn till dagens styrmedelsmix inklusive de styrmedel som verkat under tiden från införandet av miljö kvalitetsmålen, däribland det borttagna delmålet: *20 procent effektivare energianvändning i bebyggelsen 2020 respektive 50 procent effektivare energianvändning 2050.*

I bedömningen av om miljö kvalitetsmålet nås beskrivs att det tidigare delmålet om 20 procent minskning av energianvändning i byggnader fortfarande är vägledande för energiaspekter i målet. Eftersom delmålet är borttaget anser Energimyndigheten att det är otydligt vad detta betyder och vad det innebär i praktiken. Energimyndighetens erfarenhet är att många fastighetsbolag har sett positivt på delmålet för att få mandat för ett aktivt och långsiktigt energieffektiviseringsarbete. För den långsiktiga utvecklingen av arbetet med energieffektivisering av bebyggelsen finns därmed ett behov av en utvärdering och konkretisering av vad som avses med att målsättningarna inte har ändrats i sak.

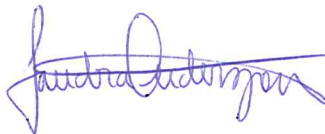
Specifika synpunkter

Energimyndigheten anser att det är viktigt att dra lärdom av och använda framtagna resultat från genomförda satsningar i planeringen av nya. Inom insatsområdet bebyggelsestruktur och transporter kan erfarenheter från de kommuner som medverkat i programmet Uthållig kommun användas med fördel. Exempelvis visar erfarenheter från de medverkande kommunerna på att samordning av mobility management-åtgärder med den fysiska planeringen påverkar val av färdmedel och mängden transporter positivt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Erik Brandsma. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anita Aspegren, Roger Eklund, Mattias Eriksson, Zofia Lublin och Rémy Kolessar, direktören för strategiska frågor Anneli Eriksson och chefsjuristen Camilla Rosenberg samt enhetschefen Fredrick Andersson. Föredragande har varit handläggaren Sandra Andersson.

Erik Brandsma

Sandra Andersson